

NATURFOTOGRAFIE FÜR JEDERMANN door KLAUS PAYSAN

15,5 x 23,5 x 5 cm, 122 pagina's, 42 tekeningen en 78 foto's waaronder enkele in kleur. Franckh'sche Verlagshandlung Stuttgart. 1e Druk 1963. DM. 12.80.

Hoogconjunctuur, Japanse camera's die prettig in prijs liggen en propaganda voor de amateurfotografie maken dat velen met dure kiekkasten voor de borst rondlopen.

Velen kiezen een speciaal fotogebied uit en niet weinigen vinden hun motieven in de natuur. En niet zonder reden, want aan interessante onderwerpen in de normale, de macro- en de microfotografie is de natuur oneindig rijk.

Natuurfotografie als speciaalgebied vraagt een gedegen theoretische voorbereiding wil men tot goede resultaten komen, alhoewel we toegeven dat de praktijk en de gave van fotografisch zien natuurlijk niet theoretisch verworven kunnen worden.

De schrijver is een vakman op het terrein van de natuurfotografie en het is zeer lovenswaardig dat hij zijn kennis hier tentoonspreidt, zodat elke amateurfotograaf (en vakman!) hiermee zijn voordeel kan doen.

Het boekje valt in twee delen uiteen: een theoretisch en een praktisch deel. De stijl is vlot en pakkend, de foto's zijn goed illustrerend en stammen uit zeer uiteenlopende gebieden.

Wie met plannen rondloopt zijn aquarium te fotograferen of een bepaald dier voor de lens te vangen, zal in dit boek het naadje van de kous te weten komen.

Het zal hem precies de weg wijzen op dit zo aantrekkelijke, maar ook moeilijke gebied van de fotografie.

Een boek waar we echt wat aan hebben en dat ons goed op pad brengt.

UW-FOTOGRAFIE, UW-FILM door HEINZ en HERBERT BUCHHEIM

13 x 19,5 cm, 79 pagina's, 23 tekeningen, 8 foto's.

1e Druk 1964. Franckh'sche Verlagshandlung Stuttgart. DM. 6.80.

Van de zelfde uitgeverij als bovenstaand boek verscheen ook dit veel simplistischer werkje, dat een nog enger begrensde gebied van de fotografie behandelt en wel dat van de onderwaterfotografie en -film.

Vele duizenden begeven zich met duikerpak in het rijk van de blauwe stilte.

Een geheel nieuwe wereld gaat dan voor hen open. Een wereld, die zij graag op de plaat of de kleurenfilm willen vastleggen.

Het boekje wil een eerste leidraad voor de fotograaf zijn, die ook onderwater met zijn camera wil gaan opereren. Het maakt hem bekend met de technische problemen van b.v. een waterdicht huis rond de camera, dat hij zelf kan knutselen, maar dat ook reeds voor vele merken van camera's in de handel verkrijgbaar is. Wij menen van dit boekje niet dat U met het lezen ervan volkomen op de hoogte bent gekomen van het A-Z der onderwaterfotografie. Dat kan in een dergelijk klein bestek niet en was ook zeker niet de bedoeling.

Wat wij zouden wensen? Een boekje zoals Natuurfotografie für Jedermann maar dan met de titel Natuurfotografie unter Wasser für Jedermann.

MUSCHELN, SCHNECKEN TINTENFISCHE door HORST JANUS

13 x 19,5 cm, 68 pagina's, 12 tekstfiguren en 96 afbeeldingen van mollusca in zwart/wit tekeningen. 1e druk 1964. Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart. DM. 6.80.

Onder de titel Neptun-Bücherei brengt de Franckh'sche Verlagshandlung, misschien beter bekend onder de naam Kosmos-Verlag een aantal aantrekkelijke kleine boekjes uit, waarvan we er nu een drietal willen bespreken die op het gebied van de mariene biologie liggen.

Bovenstaand boekje behandelt een 96 soorten mollusca uit de klassen Buikpotigen, Tweekleppigen en Koppotigen. Het boekje is bedoeld als een eerste kennismaking met de wereld der weekdieren voor sportduikers en bezoekers van de Middellandse zee-kusten.

De tekeningen van Fredy Knorr zijn zeer duidelijk en het determineren van de vondsten en vangsten zal met dit boekje zeker lukken. De schrijver wijdt de lezer vooraf nog in over de anatomische kenmerken.

Een kleine opmerking: hier en daar moeten de latijnse namen nog eens kritisch doorgenomen worden. Een handig smaakvol boekje dat zijn weg zal vinden en de belangstelling voor schelpen zeker zal stimuleren.

DAS MEERESAQUARIUM door WOLFGANG WICKLER.

13 x 19,5 cm, 109 pagina's, 4 foto's en 131 zwart/wit tekeningen. 1e Druk 1962. Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart. DM. 5.80.

Laten wij meteen zeggen dat het hier handelt om een boekje over het tropische zeeaquarium. Wie het boekje zo even vluchtig doorkijkt krijgt de indruk dat het tropische zeeaquarium alleen uit kleurige vissen moet bestaan, want het grootste gedeelte van het boekje is besteed aan een revue van koraalvissen waarvan het natuurlijke milieu en een korte beschrijving van het dier wordt gegeven.

Ook dit boekje wil een eerste kennismaking zijn met het tropische zeeaquarium, een vluchtige kennismaking moeten we wel zeggen, want duidelijk komt tot uitdrukking dat voor de technische kant van het aquarium nauwelijks ruimte overbleef. Naar onze mening is het boekje topzwaar geworden. Topzwaar door de vele vissen die opgesomd en goed duidelijk afgebeeld worden ten opzichte van het naar onze mening zo noodzakelijke voorlichtende deel over inrichting en verzorging. Deze technische onderwerpen komen er te karig af.

Persoonlijk zouden wij niet graag na het lezen van dit eenvoudige boekje meteen tot de aanschaf van een aquarium met tropische zeevissen willen overgaan.

Juist omdat het tropische zeeaquarium door importmoeilijkheden over geen of slechts enkele lagere dieren kan beschikken, richt het boekje zich vrijwel uitsluitend tot de bonte koraalvissen. De bezitter van een dergelijk zeeaquarium krijgt waarschijnlijk nooit een helder beeld over de zeedierenwereld van het koraalrif in haar rijkdom aan vertegenwoordigers uit alle diergroepen.

Wij zijn geen voorstanders van het loutere „bontekleuren-aquarium”.

Naast dit boekje raden wij — zoals de schrijver ook wel hier en daar doet — de lezer een uitvoeriger literatuurstudie aan, teneinde het gehele gebied van de mariene biologie te leren kennen.

HET WONDERE LEVEN — De Beeldende Geschiedenis der Biologie door G. RATTRAY TAYLOR

18 x 23½ cm, 369 pagina's, 16 kleurenplaten, 336 zwart/wit afbeeldingen. Vert. D. Ouwendijk en W. J. de Munk. 1e Druk 1963, W. Gaade, Den Haag. f 29,50 geb.

Geen determinatieboek, geen boek dat de biologie van een bepaalde diergroep behandelt, maar een ongemeen boeiend overzicht van 1400 jaar wetenschappelijk zwoegen, denken en concluderen.

Het boek getuigt van een niet te stuiten drang bij de vele wetenschapsmensen om de geheimen van het leven te ontsluiten. Het is belangrijk te ontdekken hoe deze kennis in de loop der eeuwen groeide en nog steeds groeiende is. De schrijver belicht vele mijlpalen in deze veel bewogen geschiedenis en daarbij tevens de vele ontdekkers en wetenschappelijke denkers, die deze mijlpalen plaats. Dankzij de medewerking van vele prominente biologen is dit werk wel heel bijzonder geïllustreerd geworden.

Er bestond behoefte aan een boek als dit, omdat sedert de eeuwwisseling geen historisch overzicht meer verschenen is en dus vele ontdekkingen op het gebied der genetica en de biochemie nog niet in een overzicht werden vastgelegd.

Het zou te ver voeren hier in detail op de vele lezenswaardige hoofdstukken in te gaan, maar dat dit boek op de boekenplank van elke bioloog en biologisch geïnteresseerde thuis hoort is zeker. B. E.

LIEFDELEVEN IN HET DIERENRIJK door HERBERT WENDT

18 x 25 cm, 242 pagina's, 28 foto's en 34 zwart/wit tekeningen. f 17,50 geb. W. de Haan, Zeist.

Dit boek geeft een prachtige kijk op het indrukwekkende levensproces dat we met de voortplanting aanduiden, en dat in de natuur op zo veelsoortige manier tot uitdrukking komt. Het leidt echter steeds tot het zelfde doel: de zorg voor het behoud van de soort, de drang naar de eeuwige vernieuwing van het leven.

Vanaf de ongeslachtelijke voortplanting bij de eencelligen, via het hermaphroditisme bij weekdieren en wormen tot en met de geslachtelijke voortplanting bij de hogere dieren, overal boeit het gedrag van het dier of van beide partners ons in hoge mate. Wij staan versteld hoe de natuur een dergelijke variatie in het seksuele gedragspatroon heeft weten te creëren.

Ook in het kiezen van de titels voor zijn hoofdstukken en onderdelen van hoofdstukken is de schrijver een meester. Van vele kanten benadert hij dit onderwerp, zonder ook maar één keer de schijn van herhaling of verveling te wekken.

Zeker door dit boek met een dergelijk fijn en diepgaand gegeven moet ook bij de leek een warme belangstelling voor de oneindig gevarieerde levende natuur worden gewekt. B. E.

TIERE DER OSTSEE door Prof. Dr. ERNST A. ARNDT

21½ x 14½ cm, 199 pagina's, 97 afbeeldingen (foto's en tekeningen). 1e Druk 1964. Die Neue Brehmbücherei Nr. 328. A. Ziemsen Verlag - Wittenberg Lutherstadt. DM. 9.40 Ing. Een interessant en gedegen boekje over de typische brakwaterfauna van de Oostzee. De Oostzee — ontstaan uit het smeltwater van de laatste IJstijd — dankt zijn brakwaterkarakter aan het feit dat vanuit de oceaan zeewater en vanuit de grote rivieren zoetwater binnenstromen. Met deze stroom mee emigreerden ook vele dieren naar de Oostzee. Door bijzondere aanpassingen weten zij zich in dit brakwatergebied te handhaven en voort te planten. Het boekje is geheel gebaseerd op het principe van de levensgemeenschappen en duidelijk doet de schrijver ons de samenhang tussen milieu en bewoners uit de doeken. Na een beschrijving van het ontstaan van de Oostzee, de geografie, de hydrografie, de bodemgesteldheid en de fysiologie

van de brakwaterdieren volgt het belangrijkste hoofdstuk uit dit boek en wel de oecologische bijzonderheden van het brakke water. In twee grote delen — het plankton en de bodemfauna — worden vele biocoenosen belicht. We noemen b.v. de biocoenose van de zandbodem, van de slikbodem, van de harde rots enz. Het boek besluit met een lijst van vissen uit de Oostzee in tabelvorm, waarin bijzonderheden genoemd worden over: voorkomen, levenswijze, voeding, paartijd, eieren en larven en de economische betekenis van de vissen.

Een goed boek over een typisch gebied.

B. E.

DAS WALROSS door ALWIN PEDERSEN

21 x 14½ cm, 60 pagina's, 30 zwart/wit foto's. 1e Druk 1962. A. Ziemsen Verlag-Wittenberg Lutherstadt. Die Neue Brehmbücherei Nr. 306. DM. 3.75.

Eén van de vele interessante boekjes die in de Neue Brehmbücherei zijn verschenen. Walrusen zijn geen dieren die wij elke dag tijdens onze strandwandelingen tegenkomen, maar het is zeker de moeite waard om door middel van dit kleine, maar vakkundig samengestelde boekje meer over deze met de ondergang bedreigde dieren te weten te komen. Voor schelpenverzamelaars zijn het concurrenten, want zij voeden zich o.a. met mollusken. Tot aan het begin van de 16e eeuw leefden zij alleen in legenden, maar toen ontdekten Engelse matrozen de enorme kudden walrusen op het Bereneiland. Jarenlang volgde een verwoede slachting terwille van het prachtige ivoor van de stootanden. Deze zou bijna leiden tot een volledige uitroeijing. Het boekje vertelt vele bijzonderheden over het leven van deze voor de eskimo's zo belangrijke dieren.

B. E.

DEM LEBEN AUF DER SPUR — Die biologie von heute door Dr. HEINZ WOLTERECK.

17 x 22,5 cm, 359 pagina's. 160 zwart/wit fullpage foto's. 1e Druk 1961.

Im Heering Verlag in Seebruck am Chiemsee. f 27,60.

Wanneer er één wetenschap is die in de afgelopen tientallen jaren een enorme vlucht heeft genomen en zich tot de meest fascinerende en veelomvattende wetenschap heeft ontwikkeld, dan is dat zeker de biologie.

Dit dankt zij zeker aan de enorm belangrijke technische vindingen, waarvan ik alleen maar de electronenmicroscop zou willen noemen. Welk een geheel nieuwe wereld met evenzovele nieuwe vraagstukken ging open met deze ultramoderne onderzoekstechniek.

Er is veel nieuws ontdekt, men heeft andere inzichten gekregen over het geheim van het leven en — vaak nog onbekend voor de buitenwereld — werden ontdekkingen gedaan van wereldschokkende betekenis.

Het is de schrijver gelukt om in een boeiende tekst — verlicht met prachtige foto's van vooraanstaande fotografen — een bloemlezing samen te stellen van wetenschappelijke onderzoeken en hun resultaten. Vanuit zeer verschillende gebieden zoals diepzee, insectenwereld, genetica, plantenrijk en evolutie benadert hij het onderwerp Leven. In een prettige chronologische volgorde rijgen zich de hoofdstukken: Leven in het heelal, Hoe ontstond het Leven, Het wezen van het Leven, De ontwikkeling van het Leven, De vormrijkheid en de functies van het Leven enz. aaneen.

Een bijzonder mooi en rijk boek, dat ons confronteert met het biologische weten van heden.

STANDARD CATALOG OF SHELLS door ROBERT J. L. WAGNER en R. TUCKER ABBOTT. 21 x 14 cm, 190 pagina's, 221 zwart/wit tekeningen. Uitgave D. van Nostrand Company, Inc., New York. Ingenaaid \$ 4.50.

Wat is de geldswaarde van een schelp, wat is de aankoopwaarde, hoe ligt de ruilwaarde van bepaalde schelpen? Dit zijn vragen die de verzamelaar vaak stelt, maar waarop hij zo moeilijk een antwoord krijgt.

Na jarenlang speurwerk in de prijslijsten van vele internationale schelpenhandelaren, bij particulieren en in musea is het de schrijvers gelukt een catalogus samen te stellen, waarin de volgende belangrijke schelpengroepen zijn opgenomen: Haliotidae, Conidae, Cypraeidae, Volutidae, Vasidae, Pleurotomaria en Strombidae. Het ligt in de bedoeling in de loop der jaren aanvullingen op deze catalogus te doen verschijnen.

Toch is de catalogus geen simpele opsomming van namen en prijzen, want ook de vindplaatsen, de afmetingen, de auteur, de synoniemen, alsmede de plaats waar een afbeelding te vinden is worden opgesomd.

De catalogus kan ook uitstekend gebruikt worden als checklijst om uit te maken welke soorten nog aan de collectie ontbreken.

Steeds worden 2 prijzen achter elke soort vermeld. De hoogste prijs geldt voor een exemplaar dat buitengewoon mooi en gaaf is maar tevens een volledig vindplaatsetiket bezit. De lagere prijs is voor de minder mooie exemplaren eventueel zonder vindplaatsgegevens.

Dit praktische boek besluit met enkele interessante hoofdstukken waarvan we willen noemen: Quick lists, die ons in staat stellen snel een richtprijs van een schelp van Oostelijk- of Westelijk Noord Amerika, dan wel van het Caraïbisch gebied na te slaan.

Daarna volgt een opsomming van schelpenclubs over de gehele wereld; een lijstje van schelpenhandelaren en een opgave van de verschillende valuta t.o.v. de in catalogus genoemde dollarprijzen.

Een boek dat niet alleen aan handelaren zijn diensten zal bewijzen, maar dat elke verzamelaar van tropische schelpen zal willen bezitten.

B. E.

MUSCHELN UND SCHNECKEN DER DEUTSCHEN MEERESKÜSTEN door Dr. SIEGFRIED H. JAECKEL.

14½ x 20½ cm, 68 pagina's, 47 zwart/wit figuren en 7 fotopagina's, 3e druk 1965. Uitgave Die Neue Brehm-Bücherei, A. Ziemsen Verlag, Wittenberg Lutherstadt. Ingenaaid 3.75 DM.

Dit aardige deeltje uit de bekende Brehm-Bücherei beleeft nu zijn 3e druk, die ongewijzigd is gebleven. Het behandelt de mollusken van de Noord- en Oostzee, echter niet in een droge opsomming, maar geplaatst in de verschillende typische levensgemeenschappen, die de Duitse Noordkust kenmerkt.

Een boekje dat zeker ook van belang is voor verzamelaars van Nederlandse mollusken, omdat het veel wetenswaardigs vermeldt omtrent de levenswijze van mollusken, die geregeld op onze stranden aanspoelen.

B. E.

FOSSIELEN — Natuurgids voor het voorhistorische leven door FRANK H. T. RODES, HERBERT S. ZIM en PAUL R. SHAFER.

15½ x 11 cm, 160 pagina's, 481 tekeningen in kleur. Nederlandse bewerking van Dr. J. H. van Voorthuysen. Uitgave: J.M. Meulenhoff, Amsterdam, Geb. f 4,90.

De serie Meulenhoff Natuurgidsen heeft met die boekje weer een belangrijke uitbreiding gekregen.

Fossielen — het woord alleen al — hebben op vele verzamelaars een bijna magische invloed, anderen zullen nauwelijks een blik willen werpen op de restanten van uitgestorven dieren en planten, die miljoenen jaren in de bodem gesluimerd hebben, om op een goede dag door mensen uit de twintigste eeuw te worden blootgespit of uit de keiharde rots te worden losgehakt.

Dit boekje kon de ongeïnteresseerden echter wel eens de ogen openen voor deze boeiende materie. Want boeiend is het zeker om in een reeks fossielen het leven op aarde te zien ontplooiën. Na een inleiding over de evolutie en een verklaring wat fossielen nu eigenlijk zijn en hoe zij kunnen ontstaan passeren in de volgende hoofdstukken vele dieren en planten uit de verschillende geologische tijdvakken de revue.

De typografische verzorging is uitstekend en visueel sterk.

B. E.

DE DIEREN EN HUN MILIEU door PETER FARB.

21 x 28 cm, 192 pagina's, zeer vele zwart/wit tekeningen en kleurenfoto's.

Uitgave N.V. Het Parool, Amsterdam, Serieprijis f 12,75; losse exemplaren f 17,75.

Een nieuw deel in de serie van Parool-Life, die grote bekendheid heeft verworven. En verdiend mogen we zeggen, want wat voor het bedrag aan tekst en afbeeldingen geboden wordt is fantastisch. Met een uitgelezen collectie prachtige foto's wordt ook dit boek — evenals de andere reeds in deze rubriek besproken delen — weer rijk geïllustreerd.

Het onderwerp is een van de meest moderne richtingen in de biologie. Het woord oecologie — de samenhang tussen het levende organisme en zijn milieu — begint in steeds bredere kringen ingang te vinden, maar toch nog te weinig mensen hebben begrip voor deze samenhang, zien de samenhang nog niet en zien waarschijnlijk ook nog niet in dat zij als mens in een soortgelijke relatie tot hun omgeving staan als het dier.

Dit fascinerende onderwerp wordt in verschillende facetten belicht, waarbij het milieu zee een belangrijke plaats inneemt.

Enkele van deze facetten zijn: Flora en faunagebieden, samenleven in gemeenschap, een woonplaats in de branding, evenwicht en uitbarsting, het geheim van het aanpassingsvermogen, de mens tegen de natuur.

Een boek dat u in tekst en beeld zal boeien, omdat het niet alleen een modern gegeven tot onderwerp heeft, maar zeker ook omdat het ons als mens direct aangaat. Een boek waarvoor we de uitgever dankbaar kunnen zijn en dat op elke boekenplank een plaats waard is.

B. E.